

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tujenavetrne dežele 8 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašje primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsake pettivrste 24 vin., izjave in Poštano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Za državni zbor.

Začetkoma vojske je bilo ljudstvo proti državnemu zboru. Med tem se je mnenje korenito spremenilo. Ljudstvo je uvidelo, posebno kmetstvo, da je poprej imelo vendar več zaščite nego sedaj. In če že ni bilo druge koristi od državnega zbora, vsaj možnost je bila dana, da so zastopniki pritožbe in želje svojega ljudstva lahko prosto in glasno prednašali najvišjim oblastim.

Na Ogrskem so zadnji čas vladi nasprotni poslanci zelo svobodno izražali o vseh zadevah svoje prepričanje. Ta zgled je podžgal avstrijsko javnost, ki bi tudi rada slišala mnenja svojih domačih avstrijskih poslancev. Zraven pa še je toliko gospodarskih vprašanj, katere bi trebalo javno pojasniti od vseh strani, da želja po državnem zboru tudi z javnogospodarskega stališča postaja vedno večja. Zastopniki kmetov bi imeli zelo mnogo povedati, česar sedaj ne morejo nikjer. Vsled tega ni čudo, da je zadnja dva tedna splošna želja po državnem zboru zelo narasla.

Vsi državnoborski klubi so se, razven nemškoročadikalnega, izrekli za to, da se skliče drž. zbor. Drugo polovico meseca oktobra bi baje zbornišni predsednik dr. Sylvester poklical vse klubove načelnike na posvetovanje, da se pogovorijo o dostojnem in času primernem nastopu, ako se res skliče državni zbor.

Državni zbor je namreč sedaj zaključen in vlada mora cesarju predlagati, da ga zopet otvori in pokliče na delovanje. Ali bo vlada to hotela storiti, ali ne, tega nihče ne ve. Dosedaj ni hotela vlada še ničesar slišati o sklicanju državnega zbora. Toda sedaj so druge razmere, med ljudstvom drugo razpoloženje, med poslanci volja za resno delo in v politiki se mora vedno računati z razmerami. Zato ni izključeno, da se tudi vlada premisli. Že prihodnji mesec se bodo v tem pogledu razmere razjasnile.

Kmetska nadaljevalna šola.

Nujna potreba strokovne izobrazbe.

Po vojski bodo od kmeta v marsikaterem oziru zahtevali mnogo več kot pred vojsko. Davki bodo gotovo mnogo večji, obleka in živila še vedno draga in istotako bo treba tudi delavske moči boljše plačevati. Prva leta se bo posebno močno občutilo pomanjkanje živine. Naša sveta naloga je torej, da se predvsem poskrbi za strokovno izobrazbo kmetkega ljudstva, da bo znalo svoja polja, travnike in živinorejo postaviti na tisti višek, kot je v drugih deželah, da na ta način dobi dovolj dohodkov za plačevanje velikih novih in starih bremen.

Ljudskošolski pouk se v sedanjem času žal ne more vršiti tako, kot bi bilo želeli. Mnogo učiteljev je vpoklicanih in starejše otroke rabijo matere doma pri oskrbovanju živine in drugih delih in jih ne morejo redno pošiljati v šolo. Pouk torej v vsakem oziru zaostaja.

Še slabše je glede izobrazbe v tečajih, na predavanjih in poučnih shodih. Na raznih učnih zavodih so se poprej vršili mesec za mesecem daljši in krajši poučni tečaji. Prirejale so jih gospodarske šole, naše slovenske krščansko-socialne organizacije, kmetijske zadruge in podružnice. Smelo trdimo, da se je na leto vršilo na Slovenskem Stajerju gotovo nad 100 takih poučnih tečajev. Ljudstvo in zlasti mladeniči, je srkalo v teh nadaljevalnih šolah tolipotrebne nauke; od tod tudi izobrazbenost naših mož in mladeničev, katera je prišla posebno v sedanjosti vojski izrazito do veljave. Kakor so bili naši možje in mladeniči poprej izborni gospodarji in zadrugarji, tako so sedaj neprekosljivi bojovníki in branitelji domovine. Naša slovensko-krščansko-socialna in gospodarska organizacija je pomagala vzgojiti domovini velik del proslavljenega „Železnega zbora.“

Veliko vrzel v nadaljevanju našega izobraževalnega dela pa nam je napravila vojska. Shodi in tečaji so sedaj nemogoči. Treba bo torej že zdaj misliti na to, kako se ta škoda popravi. Ljudska šola je gotovo premalo za vse zahteve, ki se stavijo glede ljudske izobrazbe.

Skrbimo pred vsem za strokovno-kmet-sko izobrazbo. S. K. S. Z. in njena društva, Zadrúžna Zveza s svojimi zadrugami, Kmetijska dru-

žba s svojimi podružnicami, ljudske in poljedelske šole, občine, okrajni zastopi, dežela in država, vse mora sodelovati pri velikem delu bodočnosti: Dati kmetstemu ljudstvu, temu glavnemu temelju naše države, toli potrebne izobrazbe. Ali bi se ta izobrazba širila in podala potom nadaljevalnih šol ali s pomočjo tečajev, to naj merodajni krogi sami odločijo.

Slovenski kmet bo po vojski moral imeti tudi malo več trgovskega duha. Poglejmo samo, kako velikansko premoženje si je nakopičil marsikateri trgovec, ki je za časa vojske tržil s kmet-skimi pridelki: senom, vinom, lesom itd. Milijone in milijone kmetkega denarja se je nakopičilo v blagajnah ljudi, ki kmetkega ljudstva sicer ne marajo, a mastni dobiček od naših pridelkov jim diši. Radi tega ne nasprotujmo tistim, ki nam želijo dobro, ki nas hočejo izobraziti.

Glede potrebe strokovne izobrazbe smo dobili od priprostega kmetkega mladeniča sledeči dopis:

Vprašanje: „Kako bo kmetijstvo v bodoče“, je gotovo eno najvažnejših vprašanj za bližnjo prihodnost, za kmeta, kakor tudi za državo samo. Da se mora storiti v tem oziru velik korak naprej, je pač jasno. Silna draginja, ki se tudi po vojski ne boče skrila, veliki novi davki, ki se še gotovo zvišajo, visoke mezde delavstvu in služinčadi itd., vse to dela kmetu težke skrbi. Dočim veleobrtni in industrija zdaj po knežje žanje, kmetijstvo mnogokje hira. Če je sedaj kak kmet tako srečen, da si shrani malo denarja, naj se nad tem nikdo ne izpodtika. Veliko je že kmet moral dati od hiše, kar bi sam krvavo rabil, ne bo več tako dolgo — če bo vojska še dalje trajala — in vsega mu bo zmanjkalo, tudi morebitni sedajni prihranek v denarju. Da posestva po vojski ne bodo ista kot pred vojsko, je pač vsakemu razumljivo. Kako pa naj oslabšano posestvo brez potrebne živine nosi silna bremena po vojski? Treba je najti novih poti k virom dohodkov. Delo samo, brez strokovne izobrazbe, nam v tem ne bo odpomoglo. Treba je oboje: umnega dela in strokovnega znanja! Kdor to uvideva, dobro; kdor ne, se ga naj k temu prisili! Država ve, kdo ji danes ohranja njeno moč, ona ve, kje si lahko išče novih davkov. Država bo morala pa tudi vedeti, kaj je kmetijstvu za njega obstoj potrebno. Pred vsem bo morala dati strokovnih šol, gospodarskega in gospodinjkega pouka. Kakor je obvezen pouk v ljudski šoli, tako naj bo tudi v kmetijski stroki. Komu ni možno pohajati dve-do triletnih kmetijskih šol, naj se mu omogoči zimski nadaljevalni po-

na domači šoli. Ljudskošolsko učiteljstvo mora biti zmožno voditi te šole. — Kdo ima tako težaven in širok delokrog, kakor ravno kmet? Treba mu je nadarjenih, izobraženih moči. Kmetu bo treba v prihodnje res biti strokovnjak, da bo kos svoji težavni nalogi. Kaj se s strokovno izobrazbo in umnim delom doseže, nas učijo tuji vzgledi. Tem vzgledom moramo slediti!

K. K.

Še enkrat: Oddaja žita.

Vprašajo nas: Meni se je predpisalo, da moram oddati 1000 kg pšenice, pridelal pa sem je samo 1100 kg; 500 kg rži, pridelal sem je samo 620 kg; 1000 kg ječmena, pridelal sem ga samo 1450 kg; 1500 kg ovs, pridelal sem ga samo 1780 kg. Ako bom res moral oddati tolike množine žita, mi ga za seme in prehrano družine in delavcev skoro nič ne ostane. Vzdrževati moram 10 ljudi lastne družine, a poleg tega pa še imam skoro vsak dan na hrani tri viničarjeve ljudi in dva druga delavca kot dninarje. Pisali ste, da smem na vsakih 365 dni računati po enega delavca za celo leto. Meni torej sigurno gre, da smem računati 1500 dni na leto, t. j. 4 delavce. Preživeti torej moram skozi celo leto 14 oseb. Imam tudi 2 konja.

Odgovor:

Zito za seme.

Za seme si smete obdržati od pšenice, rži, ječmena in ovs 20%, t. j. od vaše pšenice 220 kg, od rži 124 kg, od ječmena 290 kg, od ovs 356 kg.

Zito za prehrano družine in delavcev.

Za prehrano svoje družine in delavcev, to je za 14 oseb, si smete računati (za eno osebo 132 kg žita na leto, nižja mera se še dosedaj ni razglasila) 14 krat 132 kg = 1848 kg.

Ječmen za svinje.

Nadalje si smete eno četrtino ječmena, t. j. 363 kg, še posebej odračunati za pokladanje svinjam.

Oves za konje.

Od ovs si smete obdržati, ker imate 2 konja, za vsak dan 2 kg, t. j. 730 kg. Skupno torej s semenom vred 1086 kg. Ker ste ga pridelali 1780 kg, ga morate oddati ne 1500 kg, ampak samo 894 kg.

Končni račun.

Od preostalega žita si računate vsake vrste 1 tretjino za prehrano družine. Gre vam torej 1848 kg. Pšenice si smete obdržati približno 600 kg, rži pa vso, kar vam je po odračunanju semena preostane, t. j. 496 kg. To oboje bi znašala še le 1096 kg, torej si še morete obdržati tudi 752 kg ječmena. Po tem računu imate oddati ne 1000 kg pšenice, ampak samo 280 kg, rži nič, ječmena samo 45 kg.

Napravite tak račun in se na podlagi teh števil pritožite na okrajno glavarstvo, da se je od vas zahtevala previsoka množina žita. Sklicujte se na to, da morate svojo družino preživeti, da si morate ohraniti dovolj žita za seme in da morate tudi svinjam dajati

ti nekaj ječmena, sicer ne bom masti. Ako si boste napravili tak račun, vas noben komisijonar ne more prisiliti, da bi morali več oddati, kot ste si izračunali.

Kaj je z oddajo žita, kjer je bila toča.

Okrajna glavarstva, oziroma žitni komisijonari in žitni nadzorniki, zahtevajo celo od občin, ki so trpele letos vsled toče ali drugih uim, da morajo posestniki oddati velike množine žita. Tem svetujemo sledeče: Občinski urad naj na vsako polo posameznega posestnika, ki je bila doposlana od okrajnega glavarstva, na podlagi uradnega seznama o škodi po toči, napiše, v koliki meri ga je toča zadela. N. pr.: Matiji Bračko je toča pobila tri četrtine poljskih pridelkov, Janezu Hader eno polovico. Taka izjava občinskega urada se mora potrditi z občinskim pečatom in županovim podpisom. Občinski urad naj nato vse pole zopet vrne okrajnemu glavarstvu.

Premalo semenskega žita.

Glede računa za semensko žito se nam piše iz ptujske okolice: Kakor ste zadnjič pisali, se sme za seme obdržati 20% letošnjega pridelka. To je za leto skrajno malo. Ako bi bila dobra letina, bi bilo dovolj. A ker je bila letos, kakor je splošno znano, letina zelo neugodna, je 20 kg žita od 100 kg za seme premalo. Ako je bila dobra letina, se je na srednjorodoviti njivi od enega mernika vsejane pšenice pridelalo 8 do 10 mernikov, letos pa samo 4 do 5, celo samo 2 do 3. Torej 20% je za seme letos premalo. Če se nam bo pustilo samo 20% od letos pridelanega žita, bo letina prihodnje leto še veliko slabša!

Sušenje sadja.

V „Slov. Gospodaru“ smo že večkrat opozarjali naše ljudi, naj letos prav pridno sušijo sadje. Od sušenja sadja bomo imeli dvojni dobiček. Na eni strani nam bo suho sadje nadomestovalo kruh, posebno za otroke, na drugi strani pa bo imelo letos suho sadje izvanredno visoko ceno. Opozorjamo še enkrat, da se dajo z uspehom sušiti tudi jabolka in ne samo slive in hruške. Zrela jabolka se narežejo na štiri ali osem delov in se tako sušijo kot vsako drugo sadje.

Da se bo po suhem sadju letos res močno povpraševalo, je dokaz, da je že sedaj po listih vse polno inseratov: „Kupujem suho sadje po najvišjih cenah“ itd.

O suhem sadju nam je poslal prijatelj našega lista sledeči zanimiv sestavek:

Bilo je v začetku vojne. Zmanjkalo mi je suhih češpelj; stopim v trgovino in prosim, da se mi da 1 kg češpelj. Uslužbenka odgovori: „Srbskih zdaj nimamo, kalifornijske imamo.“ — „Kalifornijske? Pa prosim kalifornijskih, vendar, koliko pa stanejo?“ — Odgovor: „1 kg 2 K.“ — „Potem prosim samo pol kg za poskus!“ Bile so to res krasne suhe češplje, debele, mesnate in sladke kakor dateljni. Poprej še nikdar slišal nisem o kalifornijskih češpljah; a drage so vendarle, 2 K! Srbske (oziroma bosanske) so stale včasih 60 v. Pa teh sedaj ni! Ni srbskih, ni bosanskih, kalifornijske so, kje šmenta so pa domače?! In znano mi je bilo, da so prej v naši okolici posamezni kmetje imeli po 50 mernikov svežih češ-

pelj in v brežiškem okrajnem glavarstvu sem pred leti videl, da so kmetje ob dobrih letinah, ker jim je manjkalo lesene posode, delali globoke betonirane jame, v katerih se shranjevali češplje za žganje.

In sedaj ne dobiš v domači trgovini 1 kg suhih domačih češpelj! Kdo je kriv? Ali kmetje, ali trgovci? Ali je mar trgovina s suhim sadjem taka malenkost, da ne kaže zanjo se pobrigati?

Po zanimivih podatkih v „Slov. Sadjarju“ štev. 10 in 11 iz leta 1915, se je od leta 1909 do leta 1913 prodalo iz Avstrije povprek za 14.000.000 K svežega sadja (brez češpelj) in sicer okrog 8000 vagonov samo v Nemčijo, v ostale države pa 2000 vagonov. — Svežih češpelj se je izvozilo za 714.000 K zopet vse samo v Nemčijo, okoli 900 vagonov. Posušenih češpelj se je izvozilo v petih letih povprečno 635 vagonov v vrednosti 3.294.000 K. Izvoz se pa seveda po sadnih letinah menjava; tako se je v letu 1913 izvozilo samo v Nemčijo 1032 vagonov suhih češpelj. Nemci sploh uvažajo silno veliko sadja. Nemški profesor dr. Haupt v Giessenu je objavil članek, v katerem svari Nemce, da morajo previdno ravnati s sadnim pridelkom, ker v Nemčijo se na leto za 825 tisoč ton (82.000 vagonov) več sadja uvozi kakor izvozi in samo iz Amerike pride vsako leto 5000 vagonov suhega sadja — med tem je štel del lupljenih jabolčnih krljev — kar bo vse letos odpadlo. (Reichspost, 6. avg. 1915, št. 367.) Po tem pojasnilu nam je umeven drug pojav na sadnem trgu. V Bosni se na leto nasuši 6000 vagonov suhih sliv; letos pa je bila menda letina slaba, tako da je obetala samo 1000 vagonov. Zato pa so šle cene strahovito kvišku, stot je kmalu dosegel 140 K, tako da so postavili najvišje cene na 150 K za 100 kg. Kupcev je bilo veliko, domačih in tujih, blaga pa bolj malo, zato je šel kup kvišku. Umljivo nam je pa tudi, zakaj so naše domače tvrdke s tako vnemo kupovale suhe češplje in suhe hruške, česar prej nikoli ni bilo. Dalo se je gotovo pri tej kupčiji krasno zaslužiti in ne verjame mo, da bi bil kmet prisodil enemu merniku suhih češpelj toliko vrednost, kolikor jo je v resnici imel.

Za kupca in prodajalca bi bilo sadje prav prišlo, ako bi bili imeli pri nas bolj urejeno sušenje sadja. Poznam kmeta, ki je pred leti imel 200 mernikov tepk; ako bi bil le del tega posušil in spravil med ljudi, koliko živeža bi se dobilo za revne ljudi doma in bi ga ne bilo treba uvažati od zunaj! Po trgovinah se dobijo istrski lešniki, egiptovski dateljni, razne stvari iz devete dežele, če pa hočeš nekaj suhega sadja dobiti, moraš imeti dobrega prijatelja, da prideš do sadja. In vendar bi bili lepo posušeni jabolčni krlji, suhe hruške in češplje nekaj posebnega, ki bi rešilo gospodinjstvo iz zadrege tudi taka leto ko ne bo sadne letine!

Pa še nekaj!

Po vojni bo doživela naša industrija in trgovina velik preobrat. Naš izvoz znaša okoli 2800 milijonov kron vrednosti; tretjina tega, 865 milijonov K, gre v državo, s katerimi smo v vojni. Angleži že zelo dolgo delajo na to, da bodo Nemčijo in Avstrijo bojkotirali, t. j. zaprli ji dovoz in izvoz. Tudi Nemci bodo veliko izgubili, ker bodo znabiti izgubili več naselbin, kamor so dozdaj izvažali svoje blago. Iskali bodo novih trgov in ni neverjetno, da bodo Nemci tudi z nami teknovali celo v tistih deželah, s katerimi imamo zdaj prav živahne trgovske zveze. Marsikak naš izvoz bo odpadel; zato bo pa prav, da se povzdigne izvoz drugih predmetov. Le preveč izvažamo iz Avstrije surovine, namesto da bi blago obdelali in podelali doma v finejše oblike. Če naročiš

del. Slaba pot in teža kovčkova sta ga zelo utrudila in vroč pot mu je lil raz čelo.

„Hvala Bogu, kmalu bom doma! Samo 10 minut je še do vasi.“

Mož je prišel z veliko težavo do vasi. Malo se postoji na cesti, se ozira naokrog, potem pa mahne naravnost proti — Gorjančevi hiši.

Pri Gorjančevih je bila že tema. Pristopi k oknu, posluša nekaj časa, potem pa krepko potrka.

Žena je v hiši že trdno spala. Ni je predramil ropot.

Mož potrka drugič močneje in pravi: „Odpri mi no, Meta!“

Žena se zbudi. „Ali je res nekdo trkal, ali se mi sanja? Bog mi pomagaj, popolnoma nič ne vem, kje sem!“

Hitro gre iskat vžigalice, da si slišala je zunaj stopinje. Ozre se proti oknu. Oknu zapazi — svojega moža. Mravlje jo obsojujejo po vsem telesu. Ni se mogla ganiti z mesta. Stala je pri peči in zrla skozi okno na svojega moža. Ni vedela, ali se ji sanja, ali je resnica, ali je to samo duh umrlega moža.

Moža je začelo zebsti. Moker je bil in tudi noč ni bila ravno topla. Nevoljen je bil že, da ga pusti žena tako dolgo zunaj čakati. Na vso moč je potrkal na okno ter dejal: „Ali ne poznaš več svojega moža?“

Žena se je malo zdramila, napravila luč in šla odpirat.

„Dolgo si me pustila čakati. Zebe me že“, pravi mož in ponudi ženi roko.

„Ali si ti res, Janez, ali samo sanjam? Ne razločujem več sanj od resnice.“

Ko prideta v izbo, se žena ni mogla več zdržati joka. Zaplakala je kot majhen otrok, se oklenila moža okrog vratu in ga tiščala k sebi. Dolgo ni za-

mogla spregovoriti besede. Konečno reče s tresočim glasom: „Zgodil se je čudež!“

Mož se ji zmuzne iz objema in jo vpraša začudenost: „Kakšen čudež?“

Žena mu ponudi pismo, ki ga je dobila prejšnji dan, rekoč: „Beri in videl boš!“

Mož je bral. Med branjem je večkrat zmajal z glavo in dejal konečno: „To je laž. Hudobni ljudje delajo to in hvala Bogu, da on ne pripusti vsega, kar taki hudobneži žele!“

„Bodi zahvaljen, dobri Bog“, reče žena in gre klicat otroke. Ko so slišali ti besedo „oče“, so skočili vsi kvišku in tekli k očetu. Obstopili so ga, se ga prijel eni za noge, drugi za roke ter ga začudeno gledali. Ginjen do dna srca je poljubil vsakega posebej na čelo.

Tudi najmanjšega prinese mati v sobo. Mel si je oči in začudeno gledal očeta. Ni ga spoznal. Oče ga je hotel vzeti v naročje, a otrok se je obrnil v stran, trdno se oklepajoč matere. Nekaj časa ga je začudeno gledal, a kmalu nato razprostrl roke, da gre k njemu. Z veseljem ga je vzel oče v naročje in pritisnil k sebi. To je imel oče veselje z otroci, ki jih že toliko časa ni videl! Vsi bi bili radi sedeli na njegovih kolenih. Ves izmučen od dolgega pota si je želel odpočiti. Kako vesel je bil, da more po dolgem času zopet enkrat počivati pod svojim domačim krovom, med svojo priljubljeno družino!

„Ne bom ti nocoj pripovedoval, kako se mi je godilo v tujini. Pomeniva se jutri. Truden in moker sem. Pojdem k počitku.“

Žena mu je pripravila večerjo in potem so šli vsi, veseli srečnega svidenja, v posteljo.

Bleda luna je plavala visoko gori nad Gorjančovo hišo in srebrila s svojimi žarki njena okna. A poslala je nekaj žarkov tudi v izbo, kjer je mirno počivala srečna družina Gorjančeva.

V viharini noči.

Mr. L.

(Konec.)

Nehalo je deževati. Oblaki so se razgubili in že so se prikazovale na nebu zvezdice. Med njimi je pa plavala luna oblastno in ponosno nad vasjo ter gledala pod sebe na spečo naravo. Vse je bilo tiho in mirno. Le deževne kapljice, ki so padale od tveja, so šumljale na listjem. Vsa narava je mirovala, kakor v strahu vsled prestane nevihte. Luna je razsvetljevala komaj toliko, da je bilo moči razločevati drevje, stoječe ob cesti, ki vodi proti vasi Zabreg.

Cuj! Po cesti nekdo koraka. Težko stopa in večkrat predene svoj kovček raz eno ramo na drugo in malo postoji, da se oddahne. „Da bi prišel vsaj že enkrat čez ta klanec, potem sem dobri“, pravi, poprime zopet kovček in gre dalje.

Cesta je bila blatna, da je mož komaj noge vzdigoval. Večkrat se je zadel ob kak kamen ali pa je stopil globoko notri v kak jarek, da bi bil kmalu pa-

iz Nemčije kako knjigo, najraje ti pošljejo vezano — zakaj? Zato, da zasluži nemški knjigovez.

Pri sadni kupčiji nam Nemčija vsaj za enkrat ne bo tekmovala. Uvaža se pa k nam, največ iz Italije, za več milijonov sadnih izdelkov. Marsikaj tega uvoza bi odpadlo, če bi se izboljšal naš domači izdelek.

Omenjali smo, da pridelajo v Bosni na leto do 6000 vagonov suhih češpelj, v Nemčijo pa jih gre le samo okrog 35 vagonov; torej se jih mora veliko porabiti drugje, doma in v inozemstvu. Pri vsej tej lepi kupčiji s suhim sadjem niso bile dosežaj naše slovenske dežele najbrž nič udeležene. Pobrignimo se, da bo odslej boljše!

Kdaj bo mir?

Četverosporazum se sicer na vseh frontah trudi, da bi dosegel uspehe, toda da bi dovedel vojsko do odločitve, na tem je že sam obupal. Zato se hoče vojsko nadaljevati tudi čez zimo.

Nizozemska vlada je nameravala posredovati za mir. Toda francoski in angleški poslanik sta naznanila nizozemski vladi, da bi četverosporazum vsako posredovanje za mir v sedanjem trenutku smatral za neprijaznost proti sebi.

Tudi dejstva, da je četverosporazum prisilil Rumunsko v vojsko, da tira Grčijo v vojsko in da v tem smislu upliva na Švico, Dansko in Nizozemsko, niso znamenja, da mislijo naši sovražniki na skorajšnji mir. Pripravljeni moramo torej biti, da še tudi vsaj tretjo zimo zdržimo.

Tretja zimska vojna.

V tirolskih gorah in v gozdnih Karpatih je že padel prvi sneg; tako stopajo naše občeudovanja vredne čete v tretjo zimsko vojno proti našim sovražnikom. V predidnjih dveh pozimskih vojnah niso le obranile lastnih meja, marveč so deloma prodrle globoko v sovražno ozemlje.

Tik pred nastopom tretje zime vidimo mogočna prizadevanja naših sovražnikov, s katerimi so hoteli vojno srečo siloma potegniti na svojo stran, kako se kroginkrog naših front izčrpavajo in omagujejo. Zaprta kot desletje pričakujemo nadaljnega razvoja teh stvari, neomajno prepričani, da bo bodoča zima na gradila naše hrabre junake s končnoveljavno zmago nad vsemi našimi sovražniki.

Velike zmede v Grčiji.

Četverosporazum dela na to, da bi strmoglavil sedanjega grškega kralja Konstantina in pripravil Grško v vojsko. Pri Solunu potrebuje četverosporazum nujno grške pomoči. Bivši ministrski predsednik Venizelos pomaga četverosporazumu, kolikor more. Grški otoki v Egejskem otoku so se že spuntali proti kralju in tudi v Macedoniji, pred vsem v Solunu, se je že ustanovila neodvisna vlada, ki nabira vojake za četverosporazum.

Te dni je baje odpotoval Venizelos v Solun, da tam proglasi neodvisnost Macedonije in grških otokov. Venizelosovi najuspešnejše agitirajo proti kralju s tem, da ne zavrne Bolgarov, ki so vdrlj v Macedoniji na grško zemljo in imajo tamkaj zasedene že važne postojanke. Zahtevajo, da Grčija takoj nastopi proti Bolgarom. Lažejo jim, da hočejo Bolgari zastalno obdržati grško Macedonijo in jim ne povedo, da se hočejo umakniti, kakor hitro izženejo iz Soluna Francoze, Angleže in Srbe. Agitacija ima uspeh, tudi že med častniki in vojaštvom. Vsled tega je zmešnjava na Grškem zelo velika in nihče ne ve, kaj se bo zgodilo prihodnjih 24 ur, kajti ljudsko mnenje se spreminja tako rado kakor vreme.

Vsekakor je pričakovati iz Grške važnih novic.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti so naši italijansko ofenzivo zlomili. Italijani so v času od 14. do 19. septembra imeli tako grozne izgube, da se je napadala sila italijanske armade močno skrhala. Italijani stojijo po 14 dneh tam, kjer so stali ob začetku svoje sedme ofenzive. Italijanske izgube se v tem času cenijo na 100.000 mrtvih in približno enako število ranjenih in ujetih.

Živahnije vojno delovanje se je pričelo zadnje dni na južnem Tirolskem. Italijani srdito napadajo naše postojanke na celi južnotirolski črti. Naši so jim dne 23. septembra severno od Arsiera

odgovorili z držnim činom. Naš junak na dporočnik Mlakar je z oddelkom 14. saperskega bataljona ta dan zgodaj zjutraj razstrelil vrh gore Monte Cimone. V zrak je zletela, oziroma bila zasuta, cela italijanska stotnja. Vjeli smo pri tem čez 400 Italijanov.

Nadporočnik Mlakar razstrelil vrh italijanske gore.

Dne 24. septembra, še predno je napočil dan, je vrh italijanske gore Monte Cimone zletel v zrak. Razstrelitev vrha Cimone je novo junaško delo nadporočnika Mlakarja od c. in kr. saperskega bataljona št. 14, ki je dobil za časa južnotirolske ofenzive za osvojitve zaporne utrdbе Kasarati Leopoldov red. Komaj je okreval po težki poškodbi na očesu, že je hitel na fronto, kjer ga je pred nekaj dnevi ranila ročna granata. Navzlic temu je vodil in dokončal osebno priprave za razstrelitev vrha Cimone, katerega so se bili Italijani pred kratkim polastili. 1230 m visoki hrib Cimone se dviga severno Arsiera nad zapadnim pobočjem globoko zarezano Astiške doline, na katere dnu se nahaja zaporna utrdba Kasarati, katero je osvojil Mlakar. Potem ko je bil predor za mino z neizrecnimi težkocami končan do vrha, je Mlakar izvedel razstrelbo mine. Učinek je bil strahovit. Ves vrh hriba je bil takorekoč odfrgan proč, ena sovražna stotnja popolnoma zasuta. Bataljon solnograškega infanterijskega pešpolka št. 59 je med tem obšel postojanko na vrhu in napadel presenečenega in oslabelega sovražnika za hrbtom in z boka. 441 mož in med njimi 13 častnikov ter 1 zdravnik, je bilo vjetih; ti so preživeli posadko na vrhu. Od takrat naprej strelja italijanska artilerija neprestano na vrh gore Cimone.

O razstrelbi višine Monte Cimone se še poroča, da so naši začeli vrtati goro že dne 15. septembra. Delo se je pod osebnim vodstvom Mlakarjevim izvršilo tako skrbno in premišljeno ter drzno ob enem, da Italijani niso opazili, kaj se jim pripravlja pod gorskim vrhom. Za razstrelbo so uporabili več sto kg ekrazita in dinamita.

Svoje lastne brate pustijo žalostno umirati

Po razstrelbi gore Monte Cimone so naši ponudili Italijanom premirje, da bi mogli spraviti ranjene italijanske vojake, ki so še pri razstrelbi ostali pri življenju, na varno. Laški oddelni poveljnik, general Albrici, pa je velikodušno avstrijsko ponudbo kratkoma odklonil. Lahko se niso zmenili za milo vpitje svojih ranjenih bratov, ki so ležali po gorskih razpoklinah in prepadih, ampak so takoj po razstrelbi silovito obstreljevali vrh gore. Ranjeni Italijani so polagoma umirali...

Zaprta pot proti Trstu.

Italijanski list „Messaggero“ piše o položaju na italijanski fronti: „Pot v Trst je takorekoč popolnoma zaprta. Moč avstrijske pehote in artilerije na primorski fronti je ogromna.“

Naš zrakoplov potopil sovražno ladjo.

V južni Adriji je avstrijsko pomorsko letalo dne 21. septembra z bombami potopilo francoski podmorski čoln „Foucault“. Celo posadko podmorskega čolna, 2 častnika in 27 mož, je drugo naše letalo rešilo. Pol ure pozneje je naša torpedovka vzela vjetnike na krov. V sedanjih vojski se je prvič zgodilo, da je zračno letalo potopilo podmorski čoln.

Kralj Viktor Emanuel pri Gorici ranjen.

List „Cri de Paris“ poroča, da je bil italijanski kralj Viktor Emanuel ranjen v bitki pri Gorici ranjen: košček avstrijske granate ga je na roki lahko poškodoval.

Rusko bojišče.

Na karpatski fronti se bijejo srđiti boji na Lukovinskem obmejnem gorovju med Dornovatro in Kirlibabo. V jugovzhodni Galiciji smo dne 21. septembra zopet izgubili goro Smotrec, katero smo par dni prej, dne 19. septembra, iztrgali Rusom iz rok. Večji boji se vršijo tudi vzhodno od Lvova pri Zločovu in zahodno od Lucka ob Stohodu. Sovražnik se je edino vzhodno od Lvova pomaknil malo naprej. Sicer pa vse pri starem.

Karpatski boji.

„Novoje Vremja“ opozarja na velikanske in strašne ovire, ki nastopajo pri vojnih podvzetjih v Karpatih. Živahno bojevanje je izključeno, ker je ozemlje skrajno težavno, vreme neugodno in ređen dovoz živil skoro nemogoč. „Ruski Invalid“ tolaži rus-

ko javnost, naj zaradi bojev v Karpatih ne bo nevoljna, kajti Avstrijci so se v Karpatih dobro pripravili. Treba je s tem računati, da bodo boji dolgotrajni in strašni.

Ključ do Lvova

Severno od Stanislava leži na južni strani reke Dnjestr mesto Halič, katerega imenujejo vojni poročevalci „ključ do Lvova.“ Že nad tri tedne butajo ruske sile v to našo postojanko, a je ne morejo zavzeti. Zahodno in severozahodno od Haliča je ozemlje tako, da ga ni mogoče lahko držati. To vedo Rusi in naši. Zato tako srđiti boji za črto Stanislav—Halič—Narajovka. Če bi se Rusom posrečilo predreti pri Haliču, lahko pridejo Lvovu od južne strani za hrbet.

Štiridnevna bitka ob Stohodu

Iz ruskega glavnega stana se poroča: Avstrijsko-nemške čete so volinjsko fronto ob reki Stohod zahodno od Lucka tako močno utrdile, da se ruskim četam kljub bitki, ki že traja štiri dni na tej fronti, ni posrečilo predreti avstrijsko-nemške fronte na tem ozemlju. Bitko ob Stohodu ter ob železnici Kovel—Rovno je prištevati med najkrvavejše. Ako bi se Rusom ne posrečilo še v tem mesecu izvojevati odločilne zmage na tem ozemlju, je za Rusijo na tem ozemlju za letos zaključena poletna vojska.

Rumunsko bojišče.

Na Sedmograškem so se v prostoru pri prelazih Surduk in Vulkan od zadnjega našega poročila vršili večji boji z menjajočo se bojno srečo. Dne 19. sept. smo zasedli prelaz Surduk, dne 22. t. m. pa prelaz Vulkan. Deli naših čet so vdrlj na rumunsko tla. Dne 23. sept. so se močne rumunske čete navalile na naše nove postojanke na imenovanih prelazih. Da se izognemo preteči obkolitvi po veliki rumunski premoči, je naše armažno vodstvo odredilo, da so se naši zopet umaknili z obeh prelazov. Večji boji se razvijajo tudi pri mestu Sibinj. Z veliko silo pritiskajo združene rumunske in ruske čete na del naše bojne črte na sedmograško-bukovinski meji.

V Dobruči stojijo bolgarske, nemške in turške čete južno od črte Črnavača—Medžižije—Konštanca. Odločilnih bojev zadnje dni ni bilo. Na obeh straneh se pripravljajo na odločilno bitko. Bolgari in njih zavezniki skrbno utrjujejo zasedeno črto, sovražnik pa neprestano pošilja velika ojačenja v Dobručo. Fronta med Donavo in Črnim morjem je dolga le samo 65 km. Rusi in Rumuni se baje pripravljajo ob srednji Donavi (južno od Bukarešte) za prehod čez reko, da bi tako prišli Bolgarom za hrbet. Ali se jim bo nakana posrečila, je drugo vprašanje. Pričakovati pa imamo v bližnjih dneh v Dobruči večjih vojnih dogodkov.

General Arc, poveljnik na Sedmograškem.

Našim četam na Sedmograškem zapoveduje general pehote pl. Arc. General Arc je rojen v Sibinju. Poverjena mu je torej bramba njegove ožje domovine. Glavni stan generala pl. Arca se nahaja v nemkem sedmograškem mestu.

Beseda Sedmograško je prestava iz nemške: Siebenbürgen. Toda „Sieben“ ne pomeni „sedem“, ampak prihaja od slovanske besede Sibinj (glavno mesto Sedmograške), katero ime so Nemci prevedli v Hermannstadt. Madžari imenujejo Sibinj Nagy-Szeben.

Beseda Dobruča prihaja od besede dob — močno drevo, hrast. Dobruča pomeni pokrajino z gozdom (dobi) nasajeno, kakor pri nas Dobrava, Dobova, Dobrna, Dobje, Dober-dol itd., kar vse pomeni gozdnat kraj.

Velik plen v Dobruči.

Bolgarske in zavezniške čete so v Dobruči odvzele Rumunom in Rusom dosedaj 130 topov in 62 strojnih pušk. V dobruških skladiščih so dobili Bolgari tudi ogromne zaloge žita in moko. Posebno koruzna skladišča ob Donavi so bila močno založena z dobrim blagom. Bolgari sedaj noč in dan vozijo uplenjeno žito in moko na varno.

Macedonsko bojišče.

Na obeh straneh jezera Prespa južno od Bitolje živačni artilerijski boji. Dalje proti vzhodu je bil dne 24. septembra odbit napad močnih srbskih čet na goro Kajmakčalan. V dolini reke Strume so pa bili odbiti vsi napadi angleških čet. Na ostalih delih macedonske fronte mir.

Bitolj za vsako ceno.

Angleški listi poročajo, da je dobil general Sarail nalog, prodirati z vsemi silami proti Bitolju in

zavzeti to mesto, Bitolj mora pasti za vsako ceno. A ta naloga je pa zelo težavna, ker imajo bolgarsko-nemške čete zasedene vse važnejše višine, ki so ključ do Bitolje. Bližnje dni je pričakovati pred Bitoljem velike in odločilne bitke. Ako pače Bitolj, se takoj preseli srbska vlada s prestolonaslednikom vred v zasedeno mesto.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se bje že četrti dan nova bitka ob reki Sommi, ki presega glede trditosti vse dosedanje boje na tem ozemlju. Borba traja noč in dan brez presledka. Angleško-francoskim četam se je v tej štiridnevni borbi posrečilo zavzeti štiri v razvaline spremenjene vasi. Izgube so na obeh straneh zelo velike.

Pekel ob Sommi

Poročevalec francoskega lista „Liberte“ opisuje boje ob reki Sommi sledeče: Nova, veličanska bitka ob Sommi že traja tri dni. V tej tridnevni bitki so izstrelili angleško-francoski topovi čez 3 milijone granat in šrapnelov. V peklu ne more biti hujše, kakor je tukaj ob Sommi. Ogenj topov je tako oglušujoč, da se trese zemlja še celo 30 km zafronto in na ozemlju ob Sommi ni najti peči zemlje, ki bi vsled granat in šrapnelov ne bila razruvana.

Naše žrtve za domovino.

F. Pihler, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor., je pisal materi Jožefi Oman, da je njen sin Jožef Oman iz Spodnjega Gasteraja, župnija Sv. Jurija v Slov. gor., zadet od italijanske granate, padel junaške smrti zvečer dne 7. julija. Bil je pokopan z vojaškimi častmi in leži na gori Interotto v bližini mesta Asiago. Dopolnil je komaj 20. leto. Na grobu ima lesen križec z lovorjevim vencem. Istega tedna sta padla tudi njegova sožupljana Alojz Šnofl in Jožef Cmagar, oba hrabra junaka, ki sta se povsod odlikovala. — Med mnoge žrtve iz vurberske župnije za domovino smemo prištevati tudi 21letnega mladeniča Janeza Kokol, kmetkega sina iz Grajene. Dne 15. sušca 1915 sta odrinila z bratom-dvojčkom Antonom na bojno polje in sicer Anton na južno, kjer je prišel v laško vietništvo, in Janez na severno, kjer je preteklo zimo v Karpatih v sled bojnih naporov obolel in skozi 14 mesecev v raznih vojaških bolnišnicah svojo neozdravljivo bolezen voljno in Bogu vdan prenašal. Dne 26. avgusta je v vojni bolnišnici na Dunaju, spravljen z Bogom in svetom, mirno v Gospodu zaspal. Truplo so prepeljali domov. Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov sijajen pogreb, kakoršnega še na Vurberga nismo videli. Kljub obilnemu delu mu je prišlo mnogo domačega ljudstva in tudi iz sosednjih župnij na kolodvor v Ptuj naproti ter ga spremilo s častnim vojaškim spremstvom na pokopališče na Vurbergu, koder sedaj počiva zraven svoje drage in ljube mame, katero je že kot nežno dete, star komaj 5 let, izgubil. — Iz župnije Cirkovce pri Pragerskem je bilo v teku dveh let skoraj ena petina (nad 500) vsega prebivalstva pod orožje vpoklicanih mladeničev in mož. Mnogi so dali življenje za cesarja in domovino: 1. Napast Janez, kmet v Cirkovcah, je umrl kot ulanec v bolnišnici v Krakovu dne 25. septembra 1914, star 31 let. 2. Kaiser Valentin, rojen v Šikolah, nadomestni rezervist, je umrl v bolnišnici v Gradcu dne 31. oktobra 1914, star 33 let. 3. Paj Štefan, lovec, umrl v bolnišnici na Dunaju dne 12. novembra 1914, star 22 let. 4. Auer Sim., padel v Galiciji leta 1915, rojen v Mihovcah, star 28 let. 5. Kaiser Janez, kmet v Cirkovcah, nadomestni rezervist, umrl v Pulju na vnetju obisti dne 15. januarja 1915. Žena je dala njegovo truplo prepeljati na domače pokopališče, kjer je bil kot vojak prvi tukaj pokopan, star 42 let. 6. Zatošnik Jožef iz Dragonje vasi, je bil dne 17. avgusta 1915 pri Doberdolu ranjen in vjet in je letos v italijanskem vjetništvu umrl, star 25 let. Bil je odlikovan z hrabrostno svetinjo II. razreda. 7. Građišnik Janez iz Starošinc, je padel junaške smrti na italijanskem bojišču dne 23. oktobra 1915, star 32 let. 8. Čelan Šimon, edini sin znane hiše v Gornjih Jablanah. Bil je dne 22. oktobra 1915 na italijanskem bojišču ranjen (strel v pljuča) in je dne 24. oktobra 1915 izdihnil svojo blago dušo. Bil je veselje in pomoč svojih starišev, lepega vedenja in mirnega značaja, star 29 let. 9. Pernat Blaž, oženjen posestnik in mlinar na Gorici, padel na italijanski fronti dne 16. decembra 1915, star 37 let. 10. Šramel Franc, rojen na Gorici, je umrl dne 20. januarja 1916 v bolnišnici v Mariboru, star 24 let. 11. Zatošnik Rudolf iz Dragonje vasi, naglo umrl na transportu v Melku na Nižje-Avstrijskem dne 21. marca 1916, star 22 let. 12. Vedlin Martin, črnovojnik, posestnik v Mihovcah, je umrl dne 18. maja 1916 v Grosuplju na Kranjskem, star 46 let. 13. A. Medved, kmetki sin v Strgojnci, padel na tirolski fronti dne 16. maja 1916 in je pokopan v Pietrorossa na južnem Tirolskem, star 22 let. 14. Štampfl Izidor, kadet, iz Strgojnce, padel dne 20. maja 1916, in po-

kopan v Costalta na južnem Tirolskem, star 22 let. 15. Fakin Janez iz Šikol, bil je ranjen v roko pri Lublinu dne 1. julija 1915. Vsled bolezni, katero si je nalezil na ruskem bojišču, je bil od 28. novembra 1915 na dopustu in mu je dne 8. avgusta t. l. smrt pretrgala nit njegovega mladega življenja, star še le 21 let in je prvi pokopan na za vojake določenem prostoru tukajšnjega mirodvora. 16. V bolnišnici v Belgradu je letos umrl tudi Janez Kušar iz Šikol, zadet v glavo, star 28 let. Mnogi se pa pogrešajo, ker od nekaterih dalj časa ni nobenega glasu, n. pr. Janez Pernat, Alojz Žumer, Alojz Kaiser, F. Vuk in drugi. Ne manjka pa takih, ki so bili z raznimi svetinjami odlikovani. Vsem, ki so dali svoje življenje za vero, dom, cesarja, večna luč naj svetli, ranjenim in bolnim ljubega zdravja, vjetim in vsem, ki so na fronti ali v zaledju, srečno vrnitev naj ljubi Bog podeli!

Vsem tem vrlim padlim slovenskim junakom naj bo dobrotljivi Bog večni plačnik.

Tedenske novice

Duhovniške vesti. Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Ivan Alt iz Slov. Bistrice kot vikar v Ptuj; Franc Sternšek iz St. Vida pri Planini kot I. kaplan v Slov. Bistrice; Anton Medved iz Majšperga v St. Vid pri Planini; Ivan Ogulin iz St. Vida pri Grobelnem v Majšperg; o. Gabrijel Planinšek od Sv. Trojice v Ljubljano. — Č. g. Jožef Toplak, vikar v Ptuj, je dobil radi bolehnosti šestmesečni dopust.

Nov župnik v Radgoni. Župnijo Radgona je dobil kn.-šk. tajnik dr. Avguštin Kraus. Je zmožen tudi slovenščine.

15. vojna pobožnost v Mariboru. Prihodnje nedeljo, dne 1. oktobra, se bo povodom 15. vojne pobožnosti, ki se vrši v celi škofiji, vršila velika vojna prošnja procesija, združena z veliko vojno pobožnostjo v stolnici in baziliki Matere Milosti. Vspored: 1. Ob 3. uri popoldne v stolnici slovesne litanije Sreca Jezusovega s sv. blagoslovom. 2. Po litanijah Marijina pesem „Kraljica miru.“ Poje pevski zbor Cecilijanskega društva. Nato razvrstitev procesije. 3. Procesija se bo pomikala skozi Stolno ulico, čez Glavni trg, Nagryjevo ulico, Sodnijsko ulico in Tegethoffovo cesto v baziliko Matere Milosti. Pri procesiji se bo molilo: Litanije vseh svetnikov, litanije Sreca Jezusovega in sv. rožni venec. 4. V baziliki slovesen vohod. Lavretanske litanije z molitvijo za mir in sv. blagoslov. 5. Pridiga prevzvišenega g. knezoškofa. 6. Po pridigi cesarska pesem. Procesija, katere se udeležijo tudi šolski otroci in drugi zavodi, se vrši pri vsakem vremenu.

Mladinska organizacija se je med štajerskimi nemškimi katoliki med vojsko zelo oživela. Duša mladinskega gibanja je glavni urednik „Volksblatta“, Karol Švehler. Dne 8. oktobra imajo mladeniške organizacije velike romarske pobožnosti in sicer na Frauenbergu pri Lipnici, v Maria-Eihkeglu in v Mariji Lankovici. Ravno mladeniči, izstopiši iz šole, so najbolj potrebni dobrega prijateljstva in vodstva, in ti mladeniči željno pričakujejo njim prikladnega gibanja.

† Filip Koderman, nadučitelj v pokoju, je dne 17. septembra po kratki bolezni umrl v Bočni in bil dne 19. septembra pokopan. Pogreb se je vršil za sedanje razmere najslajnejše. Pred šolskim poslopjem v Bočni se je od prebлагeje ranjkega poslovlil g. I. Kelc, nadučitelj v Novišti, v cerkvi pa po kolončnih vigilijah in mašah vlč. g. župnik Potokar, ki je očrtal njegovo življenje kot vzornega učitelja in vzgojitelja, očeta in gospodarja, delavca in katoličana. Kot vzoren učitelj je služboval 46 let; vzgojil in poslal je v srednje šole več tlandanes obče znanih mož, med katerimi naj posebno omenimo pred kratkim umrlega profesorja Antona Bezenška v Sofiji. Ob odprtem grobu je vzel ginljivo slovo njegov stari prijatelj g. Franc Brinar, nadučitelj v Gotovljah. Velika množina ljudstva iz Zadrečke doline in Gornjega Grada je skazala vrlenu in nepozabnemu možu zadnjo čast, ravno tako šolska mladina iz Bočne, ki je nosila mnogobrojne zadnje pozdrave v vencih. Za preblagim in dobrim očetom žalujeta gospa Josipina Bizjak, nadučiteljeva soproga v Bočni, in g. dr. K. Koderman, odvetnik v Mariboru. Rajni Koderman je bil rojen dne 1. aprila 1834 v St. Lovrencu na Drav. polju, kjer je obiskoval tudi domačo ljudsko šolo. Na to je šel eno leto v realko in potem v pripraviški tečaj v Mariboru. Leta 1856 je napravil izkušnjo u-sposobljenosti v Gradcu in bil potem nastavljen kot šolski provizor v Zrečah pri Konjicah. Tri leta pozneje je došel v enaki lastnosti na Frankolovo pri Celju, kjer je postal leta 1865 stalni učitelj. L. 1875 pa nadučitelj; tu je deloval do leta 1897, nakar je stopil v prezasluzeni pokoj, katerega je pozneje užival na Polzeli in nazadnje v Bočni pri svoji ljubljenski hčerki. Koderman ni bil samo vrl učitelj in izvrsten vzgojitelj, ampak tudi marljiv stanovski organizator. V zvezi s tovarišema Vučnikom in Zdoškom je ustanovil prvo slovensko učiteljsko društvo na Slovenskem Štajerskem s sedežem v Celju ter je isto podpiral do svoje upokojitve. Ni zamudil skoro nobenega zborovanja. Lepo je bilo gledati, kako so se mlajši tovariši, katerim so šumeli razni lepi ideali po

glavi, zbirali okrog mnogo starejšega Kodermana, kakor ukažljivi otroci okoli svojega predobrega očeta, ter pazno poslušali dobre svete izkušenega moža. A nanj jih je vezala še druga okolnost. Koderman je užival splošno zaupanje pri sodobnih kolegih, kar izpričuje dejstvo, da je bil 20 let zastopnik učiteljstva v nemško navdahnjenem okrajnem šolskem svetu v Celju. Takratni glavarji in umrli okrajni šolski nadzorniki Ambrožič niso bili posebno naklonjeni slovenskemu učiteljstvu. A Koderman si je znal s svojo mirno, dobro premišljeno in tehtno besedo pridobiti tak upliv, da je marsikatega tovariša rešil nepotrebnih sitnosti. Bil je moder, neustrašen in dosleden zastopnik, katerega so tudi nasprotniki morali spoštovati. Koderman pa je tudi med kmetiskim ljudstvom neumorno deloval. Njegovo plodonosno življenje ni bilo praznik, ampak neprestano delo. Na Frankolovem je bil eno dobo župan in 23 let občinski tajnik. Odpovedal se je svojim počitnicam in je bil z vsem 52 let organist. Tudi kmetijstvo je pospeševal, ter je za to dobil od c. kr. Kmetijske družbe srebrno kolajno. Njegovo vsestransko delovanje ni ostalo neopaženo. Občina Frankolovo ga je kot svojega velikega dobrotnika imenovala svojim častnim občanom, od cesarja pa je dobil srebrni zaslužni križec s krono: dobil je tudi kolajno za 40letno zvesto službovanje. In sedaj si si oddahnil ter spiš večni sen! Ohranimo vrlenu tovarišu, neumornemu delavcu, iskrenemu slovenskemu rodoljubi in jeklenemu značaju časten spomin!

Slovenski učiteljskiški padel. Padel je na južnem bojišču, zadet od težke granate, mariborski učiteljskiški Stanko Pokrivač, doma v St. Bollenku na Kogu. Pokopan je severno od Asiaga. Priden mladenič in navdušen junak je rad in pogosto poročal svojim prijateljem, kake se godi njemu in drugim slovenskim mladeničem na bojnem polju. Zadnje poročilce, datirano 17. julija t. l., pravi: „Zadnji dnevi so bili strahoviti za nas uboge vojake tukaj. Ze sem zgubil upanje, da bi še enkrat prišel k svojim dragim. To so bili moji nepozabni trenotki. Vreme imamo tudi slabo. Skoraj sploh dežuje. Upam, da bo skoraj konec tega trpljenja in težav!“ Bil si rešen, dragi Stanko! Tvoja ljubljena domovina Ti ostane hvaležna! Mi se solzimo za Teboj in Ti želimo večni mir in počitek pri Bogu!

Vpoklic črnovojnikov. Na razna vprašanja odgovarjamo, da bodo črnovojniki, ki so bili pri zadnjem prebiranju spoznani sposobni za vojno službo, vpoklicani dne 2. in 10. oktobra 1916, in sicer oni, ki so rojeni v letu 1871 do vštetege leta 1. 1866 dne 2. oktobra, oni pa, ki so rojeni v letih 1892—1890, 1884—1880 pa dne 10. oktobra. Nastop do 11. ure popoldne. — Letnike 1866—1861 namerava vojna uprava uporabiti samo za službo v zaledju in za etapno službo.

Podčastniški list v slovenskem jeziku! Zelji, naj prične izhajati list „Unteroffiziers-Zeitung“ tudi v slovenskem jeziku, je vojno ministrstvo z odlokom št. 22.592 ugodilo.

Državna zadrudna osrednja blagajna. Naložbe pri kreditnih zadrugah in njihovih zvezah stalno naraščajo. Brez dvoma pa to treba po končani vojski večji del hranilnih vlog zopet izplačati. Pri marsikateri posojilnici bo tedaj denarja primanjkovalo in zato je Splošna zveza kmetijskih zadrug zopet načela vprašanje, da bi se osnovala za vso državo osrednja zadrudna blagajna. Upravni odbor Splošne zveze je mnenja, da se da taka organizacija z ozirom na avstrijske razmere osnovati le kot državni zavod. Splošna zveza zastopa dalje tudi stališče, da je potrebno tak zavod ustanoviti še pred koncem sedanjje vojske.

Kmetijsko zadrudništvo v Avstriji ob vojnih posojilih. Po poročilih, ki so došla Splošni zvezi avstrijskih zadrug na Dunaju, se je pri kmetijskih zadrugah in njihovih zvezah podpisalo: pri I. vojnem posojilu K 31,183.303, pri II. posojilu K 49,713.089, pri III. posojilu K 100,585.207 in pri IV. vojnem posojilu K 154,929.356. Ti podatki pa niso popolni, tako da se more soditi, da je bilo pri vseh štirih posojilih podpisanega najmanj 350 milijonov kron. Seveda bi bilo napačno domnevati, da so člani kmetijskih zadrug in vlagatelji rajfajzenskih posojilnic podpisali samo to svoto. Mnogo jih je bilo, ki niso podpisali pri svoji organizaciji, ampak pri hranilnicah in bankah, poštinih uradih in pri davkarjih. To se je zgodilo deloma vsled velike propagande, ki so jo ti zavodi razvijali, deloma vsled tega, da bi ostale njihove prijave bolj tajne. Priznati pa se mora, da so se kmetijska zadruga izvanredno odlikovale pri delu za vojna posojila.

Nov zadrudni zakon? Pri zadnji seji načelstva Splošne zveze kmetijskih zadrug je poročal njen načelnik, da se čuje, da namerava vlada še med vojsko izdati nov zadrudni zakon, seveda naredbenim potom. To vprašanje je obravnaval pravni odsek Splošne zveze in je sklenil, nekoliko izpremeniti svoje časne predloge, ki jih je bila Splošna zveza stavila z ozirom na izdani načrt zadrudnega zakona, in te izpremenjene predloge z utemeljitvijo vred predložiti vladi v uvaževanje.

Plačevanje davkov. V 4. četrtletju 1916 se morajo neposredni davki na Štajerskem plačati od navedenega dne naprej: I. Od zemljarine, hišne razvednine in najmarine ter od 5% davka od najemnine onih poslopij, ki so prosta najmarine: 10. mesečni

obrok dne 31. oktobra 1916, 11. mesečni obrok dne 30. novembra 1916, 12. mesečni obrok dne 31. decembra 1916. II. Od občne pridobnine in pridobnine podjetij podvrženih javnemu dajanju računov: 4. četrtletni obrok dne 1. oktobra 1916. III. Od rentnine in dohodnine, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku polvržene prejemke. 2. polletni obrok dne 1. dec. 1916.

Novi 2vinarski novci iz železa, ki pridejo, v kratkem v promet, bodo v sredi preluknjani.

Varujte se pred strupenimi gobami! Kljub mnogim nesrečam, ki so se že dosedaj zgodile vsled zavzivanja strupenih gob, se še zmirom in povsod dogajajo slučaj, da prihajajo na trg strupene gobe. To prihaja od tod, da se pečajo danes z nabiranjem gob tudi ljudje, ki nimajo zato popolnoma nobenih izkušenj. Zgodilo se je, da so celo gostilne nakupile strupene gobe, da jih nudijo svojim gostom, v dobri veri seveda, da so gobe užitne. Da se taki slučaj, ki postanejo lahko usodopolni, ne dogode več, se prebivalstvo ponovno opozarja, da je pri nabiranju gob skrajno previdno. Najbolj pa lahko pazijo gospodinjie pri kuhanju gob. Ako goba, ko jo razrežeš, postane črna, ali če dobi v loncu, kjer se kuha, črno barvo, je prav gotovo strupena. Pri suhih gobah nita tako natančno. V suhih gobah sicer še ostane nekaj strupa, a ne toliko kot ga je v sveži gobi. — V Temišvaru na Ogrskem je dne 23. t. m. umrlo v neki gostilni 5 oseb, ki so zavžile strupene gobe.

Zopetna upeljava rednega časa. Ker stopi za letošnje poletje uvedeni „poletni čas“ z dnem 30. t. m. zopet iz veljave, se v noči od 30. septembra na 1. oktober vse javne ure temu primerno premaknejo za eno uro nazaj.

Zvišane poštne pristojbine. Izšli sta dve novi cesarski naredbi, s katerima se določa, da se s 1. oktobrom t. l. zvišajo razne poštne, brzojavne in telefonske pristojbine ter da stopijo istotako s 1. oktobrom nove poštne znamke, dopisnice, zalepke itd. v veljavo. Za navadna pisma, težka do 20 gramov, je zvišana pristojbina od 10 v na 15 v. za pisma, kojih teža znaša več kakor 20 gramov, bo znašala pristojbina 15 v. in vrhutega še za vsakih 20 gramov po 5 v. Za priporočena pisma je še vrhutega plačati pristojbino 25 v. Teža pisma je neomejena. Poštne dopisnice, katere izdaja poštna uprava, bodo stale 8 v, dosedaj 5 v, dopisnice pa, katerih ni založila poštna uprava, se pa morajo opremiti z znamko po 10 v. Poštna pristojbina za raznovrstne razglednice znaša 10 v. Za tiskovine je določena pristojbina 3 v za vsakih 50 gramov. Za vzorce blaga znaša pristojbina do 50 gramov 10 v, za vsakih nadaljnjih 50 gramov po 5 v. Vzorce blaga, kojih teža znaša več kakor 500 gramov, poštni uradi ne odpošiljajo. Te pristojbine so veljavne za Avstro-Ogrsko, Bosno, Hercegovino in za Nemčijo. Za pismo, katero si odposlal brez 15vinarske znamke, mora naslovljenec plačati polovico več, torej 30 v, isto velja glede dopisnic, katerih ni založila poštna uprava in glede razglednic. Za denarna pisma znaša pristojbina 60 v ter še vrhutega za vsakih 300 K označene vrednosti po 5 v. Za poštne zavoje je določena pristojbina od 5 do 5 kg. Za zavoj do 5 kg znaša pristojbina 80 vin, za poštni zavoj od 5 do 10 kg 2 K, od 10 do 15 kg 3 K in od 15 do 20 kg 4 K. Poštnih zavojev, kojih teža znaša več kakor 20 kg, poštna uprava ne bode sprejemala. Za poštne zavoje, kojih teža znaša manj kakor 1 kg, je v notranjem prometu določena pristojbina 60 v. Za poštne nakaznice v notranjem prometu znaša pristojbina do 50 K 20 v, za višje zneske pa znaša pristojbina razven 20 v še po 5 v za vsakih 50 K. Pristojbina za brzojavke je določena do 10 besedi 1 K, kar je pa več kakor 10 besed, za vsako besedo po 8 v, dosedaj 6 v. Ker so torej s 1. oktobrom zvišane razne poštne pristojbine, bodo stopile s 1. oktobrom v veljavo nove poštne znamke, nove dopisnice, zalepke in poštne nakaznice. Seda ne poštne znamke, dopisnice itd. ostanejo v veljavi do dne 31. decembra 1916. Da ne boš trpel škode, se opozarja, da moraš s 1. oktobrom t. l. na vsako pismo, na katero si prilepil znamko po 10 v, še prilepiti eno znamko po 5 v, če namreč teža pisma ne znaša več kakor 20 gramov, na vsako dosežanjo dopisnico še prilepi po eno znamko za 3 v in na vsako zalepko še eno znamko po 5 v. Priporoča se, da pisem, kojih teža znaša več kakor 20 gramov, ne vržeš kar slepo v nabiralnik, čeprav si jih opremil z 15vinarsko znamko. Glede teže posameznega pisma se dobe tozadevna pojasnila na vsakem poštnem uradu. Nadalje se priporoča, da stare znamke, dopisnice in zalepke zamenjaš na poštnem uradu z novimi, da se tako izogneš pomotam in neprilikom. S 1. marcem 1917 postanejo neveljavne vse dosežanje poštne znamke, dopisnice, zalepke itd.

Gospodarske novice.

Deželni davek na vino. V zadnji seji deželne odbora je predlagal finančni poročevalec dr. pl. Kaan, da se uvede na vse vino deželni davek in se povpraša pri vladi, če bi predložila zakon v potrjenje. Deželni odbornik dr. Verstovšek se je kot zastopnik Slovenskega Štajerja odločno protivil tej novi nakani finančnega poročevalca ter utemeljeval svoj protest zlasti s tem, da je vino-

gradništvo zelo nežna in občutljiva narodno gospodarska panoga; cene sedanjega časa ne smejo biti merodajne za tako dalekosežne ukrepe. Posebno je opozarjal slovenski odbornik na dejstvo, da sme nove davke nalagati le deželni zbor, nikdar pa deželni odbor. Večina je sprejela začasno predlog, da se izreče načelno za davk in deželni glavar vprasa pri vladi, če bi ta potrdila tozadevne sale pe. Odbornika Hagenhofer in dr. Verstovšek sta glasovala proti in zadnji je dal v zapisnik ugovor manjšine ki se mora prejasiti tudi vladi.

Kako bo prihodnje leto z modro galico, ali se bo dobila in ali mi svetujete modro galico že sedaj kupiti, ker se mi je nekaj ponujalo 1 kg po 10 K? — Odgovor: Na Vaše vprašanje odgovoriti bi značilo prorokovati, tega pa seveda ne znamo. Če bo vojna pravočasno končana, bo modre galice dovolj po razmeroma nizki ceni, če pa še ne, bo pa še veliko dražja nego letos. Če smo prav poučeni, skrbi kmetijsko ministrstvo že sedaj, da bo dovolj državne modre galice za vinogradnike pripravljene, s katero se bo ob pravočasnem in varčnem škropljenju izhajalo, zlasti če se bo mešala z galunom. Po našem mnenju, ki pa seveda ni nezmotljivo, se vinogradnikom glede modre galice za prihodnje leto ni nič bati.

Vprašanja in odgovori. 1. Vprašanje: Postavil sem k mlinu vso pšenico, ki jo imam. Seveda ne z naša niti od daleč množine, ki jo potrebujem za celo leto. Sedaj pa so mi odvzeli pri mlinu še polovico te pšenice. Kaj naj storim? Odgovor: Pritožite se osebno ali po občini naravnost na c. kr. namestništvo, povejte, da ste ubog in da vam naj vrnejo pšenico, ki vam gre za vašo družino po cesarskem ukazu z dne 11. jun. 1916. — 2. Vprašanje: V mlin je stopila voda in spodnjo polovico žaklja, v katerem je bila moja pšenica, pošteno zmočila, da je pšenica začela kiti. Ko je prišla komisija, je gornjo polovico vzela, s odno pa mi je pustila. Tako sem sedaj brez vsake pšenice. Prosim, nasvetujte mi, kaj naj storim! Odgovor: Isto, kar smo svetovali na gornje vprašanje. — 3. Vprašanje: Predpisali so mi, da moram oddati toliko žita, da mi ostane komaj za seme, za preživljenje družine pa nič. Kaj mi je storiti? Odgovor: Opišite na glavarja, naj vam popravijo oddajni list. Priznajte istinito, koliko žita ste pridelali, koliko ga mislite sejati in koliko vam ga gre po znanih predpisih za prehranitev vaše družine. Ako bi se vam ne ugodilo, pišite na c. kr. namestnika v Gradcu. Sicer pa preberite naš članek „Se enkrat: Oddaja žita!“

Kaj je z mlini? Nekateri mlinarji zahtevajo, da mora kmet za polovico žita v mlinu, ki mu ga je oblast pustila, prinesiti od glavarstva uradno dovoljenje za zmletje. To so nepotrebne sitnosti mlinarjev. Za žito, ki je ostalo kmetu v mlinu, ni treba nobenega uradnega dovoljenja, ampak ga mora (polovico) mlinar zamleti in mu izročiti moko, ne da bi za to še zahteval uradnega dovoljenja. Drugače je seveda z žitom, ki ga namerava iz svoje šrambe dati na mlin. Za tako žito moraš pri županu zahtevati uradno dovoljenje ali karto za mlin, katero se mora poslati, predno zapelješ žito v mlin, okrajnemu glavarstvu. Še le potem, ko okrajno glavarstvo karto potrdi, smeš svoje žito poslati v mlin.

Cene za krompir v trgovini na drobno. Ces. namestništva je določila cene za krompir v trgovini na drobno in sicer: Za prebrani krompir (jajče velikosti) 19 v 1 kg, za neprebrani krompir 17 v. Za krate na deželi, kjer se mora krompir od daleč dovažati, sme politična oblast dovoliti nekoliko višje cene, ki pa se morajo javno razglasiti. Cene za podrobno prodajo veljajo edino za množine pod 100 kg.

Ureditve prometa z živino za celo Avstrijo. Živinoprometni zavodi, kakor ga imamo na Štajerskem, so se sedaj upeljali za celo Avstrijo. Ker so taki zavodi poslovali dosedaj samo v nekaterih deželah, živinski promet v Avstriji ni bil enoten. Odslej bo drugače. Na Dunaju se je osnovala osrednja komisija, ki bo določevala, koliko mora vsaka posamezna dežela dati živine za vojaštvo in civilno prebivalstvo. Živinorejcem in mesarjem lahko deželna oblast dovolji samostojno nakupovanje živine za domače potrebe.

Koruzni storži živinska piča. Štajersko cesarsko namestništvo razglašajo: S cesarsko naredbo z dne 11. junija t. l. so zaseženi koruzni storži, vsled česar je prepovedano uporabiti koruzne storže za kurivo ali za gnoj, marveč se jih mora uporabiti za živinsko pičo. Kdor pa ima toliko koruznih storžev, da jih ne bo mogel pokrmiti, je dolžan, da jih ponudi komisijonarjem vojno-žitno-prometnega zavoda. Cene za koruzne storže bo v najkrajšem času določilo poljedelsko ministrstvo.

Hitrejša plačila za vojne dajatve. Uradno se razglašajo: Po dosedanjih predpisih zakona o vojnih dajativah so morale iti vse zahteve za povračilo kake vojne dajatve ali za odškodnino za škodo, ki je nastala v kakem slučaju iz zakona o vojnih dajativah, in katere niso bile plačane ali pa se dajatelj ni nikakor zadovoljil s priznanim zneskom, na okrajno ali na deželno komisijo in jih je še le nato rešila ministrska komisija. To počasno reševanje bo za mnogo slučajev najbrže odpravila ravnokar izišla cesarska naredba, oziroma naredba ministrstva za deželno

brambo, ki pooblašča okrajno in deželno komisijo, da se v nedvoumih slučajih do nekega najvišjega zneska dogovorijo s stranko o zahtevi, nakar odpade to postopanje in se znesek izplača.

Vojaški konji za kmetijska dela. Vojaška uprava je dovolila, da ostanejo vojaški konji, katere so si kmetje izposodili za obdelovanje kmetijskih posestev, še tudi nadalje na kmetih in sicer tako dolgo, dokler ne bodo dovršena jesenska dela na polju.

Kako velekapital zvišuje cene. Pivovarnarji so sklenili, da bodo zvišali cene za pivo za 1 K 20 v do 1 K 40 vin. za liter. Kot razlog za zvišanje vajajo, da se je varjenje piva zaradi pomanjkanja lečmena omejilo. Po tem načelu bi se morala tudi cena za vse kmetijske predmete zvišati, ker se je njih produkcija vsled slabega vremena omejila.

Najvišje cene za vžgalice je trgovinski minister določil tako-le: Švedske ovoj 100 škatljic 4.90 K, 10 škatljic 52 v, 1 škatljica 6 v. „Mikado“ 100 škatljic 7.85 K, 10 škatljic 84 v, 1 škatljica 10 v. Zveplane vžgalice 100 škatljic 5.95 K, 10 škatljic 64 v, 1 škatljica 7 v. Vsakemu se mora dati na zahtevo 10 škatljic. Za vžgalice, kojih čisti dobiček je namenjen v dobrodelne ali društvene namene in ki so kot take na škatljici označene, niso veljavne te najvišje cene.

Za tobakarje. Z dežele se nam piše: Prišel sem v trafiko in sem zahteval tobaka za pipo. Mož, ki je bil pred menoj v trafiki, ga je dobil dva zavojčka in sosed, ki je prišel za menoj, tudi toliko, a jaz ga nisem dobil. Ali ne velja enaka pravica za vse tobakarje? Odgovor: Seveda velja enaka pravica za vse. Če vam trafikantinja ni hotela dati tobaka, dasiravno ga je imela dovolj v zalogi, se lahko pritožite na okrajno finančno ravnateljstvo. Navesti pa morate priče, ki vam bodo vašo trditve, da je res še imela tobak na razpolago, potrdile.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu je postalo nekoliko bolj živahno. Tudi nekaj tujega hmelja so že spravili na trg. Po lanskem tujem hmelju ni nobenega popraševanja, letošnjega še pa ni toliko na trgu, da bi se bile nastavile cene, čeprav se vrtimberški hmeljski trgovci že precej zanimajo za savinjski hmelj.

Se enkrat: Nabirajte in sušite gobe! Po naših gozdovih raste sedaj mnogo vžitnih gob. Nabirajte jih povsod pridno in jih sušite za zimo!

Kako napraviš žarko mast zopet zavžitno. Zelo rado se pripeti, da postane svinjska mast pa tudi sirovo maslo tako žarko, da za človeško hrano ni zavžitno. Nekemu zdravniku v Norimbergu se je posrečilo izumiti zelo priprosto sredstvo, kako napraviti svinjsko mast zopet zavžitno, ako je postala žarka. Na 1 kg pokvarjene masti vzemi dve srednje veliki čebuli in sicer z olupom vred. Eno čebulo prereži čez sredo, eno pa pusti celo. Obe čebuli in sicer eno celo in eno čez sredino prerezano, deni v pokvarjeno svinjsko mast in kuhaj vse skupaj skozi pol ure na oonju, ki pa ne sme biti preveč močan. Predno se mast strdi, odstrani čebulo iz masti. Že med kuhanjem se opazi, da gineva iz zabele neprijetni duh, in ko se je mast ohladila, je pa popolnoma izginil. Čebula, zlasti čebulova lupina, vsebuje po mnenju imenovanega zdravnika snovi, ki odzamejo masti žarek okus. Na ta način se je posrečilo imenovanemu profesorju-zdravniku, napraviti velike množine žarke svinjske masti zopet zavžitne. Iz raznih tozadevnih poskusov se je tudi dognalo, da mast, ki postane na ta način zopet zavžitna, ne povzroča v človeškem želodcu nobenih ovir pri prebavljenju, je torej popolnoma neškodljiva.

Karte za mast. S 1. oktobrom se za celo Avstrijo upeljuje karte za mast, ki pridejo v poštev le za tiste, ki si morajo mast ali surovo maslo kupovati. Kmetijska in druga gospodinjstva, ki imajo v zalogi ali pridelujejo mast, morajo do vsakega 20. dne v mesecu pismeno okrajnemu glavarstvu naznaniti, koliko masti imajo v zalogi. Kdor pa ima manj masti v zalogi kot 1 kg za vsako osebo, ki je stara nad 3 leta in manj kot ½ kg za vsakega otroka v starosti od 1 do 3 let, ima pravico do karte za mast. V to svrhu mora pri županu izpolniti tozadevno tiskovino. Karta za težke delavce (kmetjsko prebivalstvo) se glasi na teden za 150 gramov spuščene masti ali olja, oziroma 180 gramov surove masti (špeha). Poleg karte za mast ima še vsak tudi pravico do karte za surovo maslo, ki se glasi na enako množino, kakor karta za mast. Odslej naprej se bo smelo mast, špeh, zabelo in surovo maslo prodajati edino proti kartam za mast. — Glede kart za mast opozarjamo oblast na nedostatek, ki bo na škodo kmetjskega prebivalstva. Glede uporabe masti oblast ne upošteva razločka med čisto (spuščeno) mastjo in zasekano zabelo. Zasekana zabela pa je mnogo težja kot spuščena mast in skoro polovico manj izda. Ker ima kmetjsko prebivalstvo večinoma samo zasekano zabelo, naj bi oblast določila, da bi se smelo te zabele na teden vsaj polovico več uporabiti kot spuščene masti.

Razne novice.

Za 485.000 K — 1 K. Kezdivasarhelska zasebnica židinja Adolfini Pap je pred Rumuni pribežala v Budimpešto in je tam v svoji razburjenosti izgubila hranilnično knjižico, na katero je bilo vložnih 485.000 K. Hitela je na policijo, da poda ovadbo, a ni še opravila, ko je prišlo ubožno obklečeno dekletce in položilo na mizo izgubljeno hranilnično knjižico. Gospa Adolfini Pap je bila vsa iz sebe vesela in ko

je še izvedela, da je ubožno dekletce pribežalo s svojimi starši iz Sedmograške, ni mogla premagati več svoje ginjenosti in je za pošteno vrnitev hranilnične knjižice 485.000 K darovala ubogemu dekletcu — eno celo krono!!!

V naredniški uniformi. Minoli teden je prišel v Mohaču na Ogrskem v pisarno 5. bosanskega pešpolka narednik in je ukazal nekemu infanteristu, da naj vzame puško, natakne bajonet in naj gre ž njim. V spremstvu tega infanterista je šel narednik v hišo posestnika Tasija in rekviriral voz in 2 konja. S tem vozom se je peljal v različne vasi v okolici Mohača in pobiral tam milodare za sedmograške uboge begunce. Župniku v Kolkedu se je to narednikovo početje zdelo sumljivo in pozval je moža, naj se izkaže. Narednik je odgovoril s psovskami in z grožnjami, a jo je prav hitro odkuril. Odpeljal je seboj še cel voz pšenice. Izkazalo se je kmalu, da ta narednik sploh ni noben vojak, nego bivši sluga nekoga trgovca v Mohaču, ki se že dalje časa bavi samo s sleparijami in izhaja pri tem prav dobro. Vjeli ga do zdaj še niso.

Smrt in Turki. Turkom ni mnogo do življenja, ne žalujejo po svojih mrtvih, niti ne pripisujejo smrti velike važnosti. Zato tudi ni pri njih žalostnih in dragih ceremonij, kakor pri nas. Čim je nastopila smrt, operejo mrtvece, v usta, nos in uha jim stavljajo bombaža, jih zavijajo v bel prt in čim so jih položili v odprt zabo, ki ga prekrijejo po kratki molitvi, odnašajo mrtvece na pokopališče in jih pokopavajo z obrazom proti vzhodu.

Dopisi.

Maribor. Prihodnjo nedeljo, dne 1. oktobra, bo nauk za tretji red sv. Frančiška izjemno ob dveh popoldne in ne ob pol treh, kakor navadno. Po nauku se začne vojna pobožnost. Iz bazilike Matere Milosti gre procesija v cerkev sv. Alojzija in tam bodo večernice.

Jarenina. V torek, dne 26. septembra, je umrl, spreviden s sv. zakramenti, v Jelenčah 81letni posestnik Ivan Jarc. Pogreb jutri v petek, dne 29. t. m., ob 9. uri dopoldne, na jareninsko pokopališče. Vrlemu katoliško-slovenskemu možu svetila večna luč!

Gradec. Slovenci-begunci in drugi so imeli v nedeljo, dne 24. sept., popoldne v cerkvi usmiljenih bratov zopet pridigo, pete litanije s cesarsko pesmijo in eno Marijino, da bi že kmalu konec bil bede beguncev. Prihodnja slovenska pobožnost se vrši v nedeljo, dne 8. oktobra, v imenovani cerkvi. Mariji pobožne pesmi pevati je že nam Slovincem prirojeno, torej le goreče in pobožno vzdignimo svoj glas, ko se orgle oglasijo ter s svojim krepko-navdušenim petjem počastimo trojedinega Boga in našo nebeško mater priprošnjico Marijo Devico, zlasti sedaj v rožnovenskem mesecu oktobru. Slovinci! Zbirajte se krog Marije, naše Pomočnice!

Ljutomer. Predmojster Jožef Nemec od domobranskega topničarskega polka št. 1. doma iz Šalnice pri Ljutomeru, je bil v bojih pri Asiakovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. vrste.

Sv. Urban pri Ptuj. Liza Železnik, kmetica v Levjancih, je odposlala 4 sinove v vojno službo: prvi sin Jožef, veleposestnik v Levjancih, je v ruskem vojnem vjetništvu; drugi sin Franc, posestnik v Krčevčinah pri Vurbergu, je v vojni; tretji sin Janez je sedaj na dopustu in četrti sin Alojz, veleposestnik v Bišu, je služil od začetka vojne in sicer najpoprej v bitkah proti Rusom, kar je srečno prestal, potem pa proti sovražnim polentarjem, kjer ga je sovražni šrapnel zadal tako nesrečno, da je storil junaško smrt za domovino in cesarja. Pokopan je v Belvodu.

Sv. Urban pri Ptuj. Kakor smo že poročali, je bil Franc Polič, štabni narednik, doma pri Sv. Urbanu, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda in predlagan za zopetno odlikovanje. In res je sedaj dobil veliko srebrno hrabrostno kolajno, ker je kot poveljnik pol stotnije brez lastnih izgub odločil osem ruskih napadov. Na svojih junaških prsi nosi sedaj bronasto, malo in veliko srebrno hrabrostno svetinjo.

Črnogora pri Ptuj. Na Ptujski gori je dne 24. sept. zatisnila k večnemu počitku oči mati c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Ivana Dreflaka, gospa vdova-pozostarica Julija Dreflak. Dosegla je visoko starost 78 let. N. v. m. p.!

Vuzenica. V nedeljo, dne 1. oktobra, bo pri Materi božji na Kamnu vojna pobožnost. V procesiji gremo k Materi Milosti prosit za našega ljubelega cesarja, za našo hrabro armado in za skorajšnji mir. Vuzenčani! V nedeljo vsi na Kamen k Mariji! — V nedeljo smo pokopali šestletno hčerko Zofko Črešnik, ki je umrla vsled škrlatice. Lani je padel njen oče Anton Črešnik. — Dne 10. sept. je od laške granate zadet padel na južnem bojišču praporščak-učitelj g. Maks Viher, sin tukajšnjega velezaslužnega g. nadučitelja Maksa Viher. Pokojni je nazadnje služboval v St. Martinu na Pohorju in v Reki pri Hočah. Naj v miru počivata!

Sv. Martin pri Slov. Bistrici. Iz južnotirolske fronte nam poročajo: Franc Jurič je bil odlikovan z bronasto svetinjo za hrabrost na patrolji. Vdrl je v sovražni jarek. — Pozdravljamo vse bralce „Slovenskega Gospodarja“! Franc Frank in Ivan Repnik iz Frama.

Sladkagora pri Smarju. Tukajšnji vojak Ivan Svetelšek piše svojim domačim iz bolnišnice: „Na-

znanjam Vam, da sem bil dne 24. avgusta na laški fronti zelo nesrečen. Zadel me je sovražni šrapnel v trebuh, tako, da nisem mislil, da bi še kdaj hodil. A tukaj v bolnišnici so zelo dobri in postrežni gospodje zdravniki. Najhujše, operacijo, sem srečno prestal in upam, da z božjo pomočjo še kdaj ozdravim. Pozdravljam vse!“

Sv. Jurij ob južni žel. Dne 20. septembra je umrl tukajšnji gostilničar in mesar Alojzij Nendl. N. p. v m.!

Celje. Dne 25. t. m. je umrl v Slov. Bistrici notarski kandidat in četovodja dr. Otokar Baš, sin celjskega notarja L. Baša. Star je bil 29 let.

Celje. Poročil se je Fran Cilenšek, učitelj v Križevcih, z Lojziko Roševco iz znane narodne rodbine v Hrastniku.

Kapele pri Brežicah. Dne 25. januarja je na južnem bojišču dal življenje za cesarja in domovino mladenič Janez Blaževič iz Kapel pri Brežicah, zadet od italijanske granate; bil je takoj mrtev. Boril se je že od začetka vojne, najprej v Galiciji in potem proti izdajalskemu Italijanu. Bil je vzoren in povsod priljubljen med tovariši. Bil je tudi naročnik „Slovenskega Gospodarja“. Nanj se lahko nanašajo besede S. Gregorčiča: Umrl je fant! Kje tak je še med nami kot on, ki spi v prezgodnji groba jami. Počivaj mirno, junak, njegove domače, potrpe ob bridki izgubi, pa naj bodri zavest, za domovino padli u- živa v nebesih svoje plačilo.

Bizeljško. Dne 21. septembra je umrl v 57. letu svoje starosti tukajšnji nadučitelj in občinski odbornik Anton Skalovnik. Njegov pogreb se je vršil ob veliki udeležbi šolske mladine in prebivalstva dne 23. septembra na domačem pokopališču. N. p. v m.!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 28. sept.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 27. septembra.

Uradno se razglašja:

Vzhodno bojišče.

Na ozemlju pri Petrovem je prišlo včeraj do vojnega stika z Rumuni samo na gori Tulisnj. Pri Sibinju je potek boj za nas ugoden. Na sedmograški vzhodni fronti se naše varnostne postojanke nahajajo v boju na številnih mestih. Na ozemlju Bistrice so bili rumunski, severno od Kirlibabe pa ruski sunki odbiti.

Dalje proti severu nič pomembnega.

Italijansko bojišče.

Nobenih večjih bojov.

Na Kraški gorski planoti se nahajajo od časa do časa deli naših postojank v močnem artilerijskem ognju in v ognju metalcev min.

Balkansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 26. septembra.

Francosko bojišče.

Fronta maršala bavarskega prestolonaslednika Ruperta: Bitka severno od Somme se je včeraj nadaljevala zopet pod izredno težkimi artilerijskimi in infanterijskimi boji. Najsprednejši vogel vasi Tiepval smo izgubili. Na obeh straneh kraja Courcellettes je sovražnik končno po mnogih protinapadih, v katerih je imel mnogo izgub, pridobil ozemlja, dalje proti vzhodu je bil odbit. Svoj uspeh od 25. sept. — ne glede na zasedenje vasi Guendecourt — ni mogel izrabiti. Srdite sovražnikove napade na Lesboeufs in Morval do južno od Bouchavesnes smo deloma krvavo odbili. Južno od Somme so se francoski napadi z ročnimi granatami pri krajih Vermandovillers in Chaulnes izjalovili.

Rusko bojišče.

Fronta maršala bavarskega princa Leopolda: Položaj nespremenjen.

Fronta generala kavalarije nadvojvoda Karola: Severno od Karpatov nobenih posebnih dogodkov. Novi boji v odseku pri Ludovi so se končali za Ruse zopet z neuspehom in z velikimi izgubami.

Sedmograško bojišče.

Naš napad pri pri Sibinju (Nagy-Szeben) dobro napreduje.

Balkansko bojišče.

Skupina maršala Mackensena: Ponovili so se zračni napadi na Bukarešto.

Macedonsko bojišče.

Dne 25. septembra so se vzhodno od jezera Prespa dosegli nadaljni uspehi; vzhodno od Florine so bili sovražni napadi odbiti. Včeraj so trčile bolgarske čete v Kajmakčalanu proti sovražniku, ki je že bil pripravljen za napad, so ga vrgle nazaj, zasledovale in vplenile 2 topova, več strojnih pušk, in nekaj minskih metačev.

Najnovejše bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 26. septembra.

Macedonsko bojišče.

Na Stara-Merečka-Planini je v smeri proti vasi Breznica oddelek naših čet presenetil in razgnil bataljon francoskega polja št. 242. Vjetih je bilo več mož, vpljenjena 1 strojna puška, več tornistrov, šotorov in vojaških kuhinj. V bajonetnem napadu smo zavzeli sovražne strelske jake pri vasi Orevnik, koder smo našli 30 sovražnih mrtvecev. Pri vaseh Pidoheri in Armensko smo napravili protinapad na tri sovražne bataljone, ki so se v neredu umaknili ter pustili na bojišču številne padle in ranjence. Vzhodno od Lerina (Florina) smo odbili tri zaporedne sovražne napade. V sovražnih vrstah je nastala zmeda in umakniti se je moral pod težkimi izgubami.

Po neprestanih desetdnevni bojih, v katerih je srđito napadala cela srbska drinska divizija višino Kajmakčalan, so danes zjutraj zarana napadle naše čete z veliko hrabrostjo celo divizijo ter jo prisilile, da se je morala na celi črti umakniti. Boj se še nadaljuje za nas z velikim uspehom.

V dolini Moglenica artilerijski boj, v katerem je moralo obmolkniti več sovražnih baterij. Na Belasica-Planini mir. Ob Strumi slaboten artilerijski ogenj.

Rumunsko bojišče.

Ob Donavi mir. V Dobruči nobene spremembe. Čete so se utrdile v svojih novih postojankah. Na obali Črnega morja mir.

Zopet nemški trgovski P-čoln v Ameriki.

Iz Novega Jorka prihaja poročilo, da je dne 25. septembra došel zopet en nemški trgovski P-čoln v Ameriko, in sicer v pristanišče Novi London (100 km od Novega Jorka). Ladjica je baje tako obložena z blagom, da je bila skoro cela pod vodo. Na pomoč so ji izven pristanišča poslali ladjo, ki jo je zavlekla v pristanišče.

Brzjavka iz Berolina pravi, da se v Ameriko pripluli P-čoln imenuje „Bremen.“

Grški kralj namerava zbežati iz Aten?

List „Echo de Paris“ poroča iz Rima: Tukaj vlada negotovost radi načrtov grškega kralja, ki namerava v slučaju, da bi uporniki napadli kraljev grad Tatoi, zbežati s svojo družino v notranjost dežele.

Pozor zaradi novih poštinih pristojbin. Kakor poročamo na drugem mestu, stopij v nedeljo, dne 1. oktobra, v veljavo nove poštine, ki so veliko višje od sedajšnjih. Navadno pismo do 20 g bo stalo 15 v, za vsakih nadaljnjih 20 g je treba plačati 5 v več. Dopisnica, ki jih pošta prodaja, stanejo 8 v, na razglednice pa je treba znamke za 10 v. Ako ima kdo še doma stare dopisnice po 5 v, mora zraven prilepiti še znamko za 3 v. Ako odpošiljatelj na pismo, dopisnico ali razglednico ne da zadosti velike znamke, mora prejemnik plačati dvakratni manjkajoči znesek kot kazen, kar prejemnika zelo obetno zadene. Tiskarna sv. Cirila in pa upravnistva in uredništva „Slovenskega Gospodarja“, „Straže“ in „Glasnika“, prosijo cenjene odjemalce, naročnike in dopisnike, da naj za dostojno frankirajo pisma in dopisnice, ker se pisma, za katera bi bilo treba plačati kazen, na noben način ne bodo sprejela. Kdor ne ve, kako znamko bi naj dal na pismo, naj vpraša na pošti.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinske važne predmete, osobito vojne spomine.

IZGUBIL sem na vožnji med Sv. Lenartom v Slov. gor. in Sv. Marjeto na Pesnici dne 25. sept. popolno precej dobro obranjeno poročno suknjo. Monogram V. G. Pošten naji telj jo naj odda proti primerni nagradi v Mariboru, L. nger jeva ulica št. 21, I. nadstropje, vrata 7. 640

Loterijske številke.

Trst, dne 20. septembra 1916: 85 9 11 52 66
Dunaj, dne 23. septembra 1916: 6 30 43 64 47

Mala naznanila

Mlinarski učenec se sprejme. Deček dobi za čas učne dobe poleg cele oskrbe tudi primerno denarno nagrado od 100—300 kron letno. Vprašati je v nekdanji Oroslovem mlinu na Dobrni pri Celju. 627

Malo posestvo na prodaj, meri 4 orale. Njive, lep sadonosnik, redi se lahko par krav, je vse v dobrem stanju. Pripravno za kakšnega penzionista. Četrt ure od železnice in trga Šmarje p. Jelšah. Natančneje se izve v Zadržah št. 26. Cena je 7000 K. 628

Glavnato zelje v večjih množinah kupuje M. Berdajs trgovec, Maribor, Grajski trg. 633

Pristao laneno olje in firnež iz lanenega olja kupuje od 1 kg naprej vsako množino za ceno 8 K 1 kg. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ul. 19. 635

Manjšo kmetijo bi rada kupila ali v najem vzela v županiji Sv. Jurij ob južni železnici gospa Uduč, Karnap v Essenu, Nemčija, Siemensstrasse 71. 634

Viničar.

Išče se viničar za večjo gospodsko viničarico. — Nastop začelom novembra. Zglasiti se je pri gosp. Otonu Ploj v Goriškem pri Zavrču, okraj Ptuj. 638

2 konja, 1 kobila 6 let stara in 1 „Walsh konj“, 4 let star, za lahko in težko vožnjo sta na prodaj pri tesarskem mojstru Jožefu Nekrep Mozartstrasse 59 v Mariboru. 636

1 konjar

se najme za dva konja pri Jožefu Nekrep v Mozartstrasse 59, Maribor. Dobi vso oskrbo in na mesec 48 K. Brez oprave na mesec 100 K plačila. 637

Učenca iz poštene hiše sprejme Blaž Pihler, krojač v Ptuj, Gosposka ulica 21. 621

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Franc Medved, gostilničar na Dunaju VII/3 Zieglergasse 26. 620

15 letni deček iz dobre hiše želi kot učenec v kakšno trgovino. Pod kakšnimi pogoji bi bil sprejet, kje bi se sprejel, naj se blagoviti naznaniti Florjanu Plevčak v Majšpergu. 632

„Solzna Avstrija.“

Knjige pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 25 krasnimi pesmimi, okrašene s slikami, pošlje Matija Bedec pri Sv. Beljanku v Slov. goricah, via Ptuj, Štajersko, vsakemu, ki mu pošlje znesek 1 krono 20 v denarju ali pa v novih neporabljenih poštah znamkah. Ta spomin na svetovno vojno, naj ne manjka v nobeni hiši! 639

Kupim svinčene šibice vseh vrst, pravne nove patrone ali nabasane. Lanaster št. 16. Ponudbe pod „Lovec“ na upravnistvo Slov. Gospodstva 591.

Prodaj se posestvo z dobro idejo gostilne na deželi blizu cerkve, z arami oraki zemlje, lep sadonosnik in njiva. Cena 18.000 kron; polovica lahko ostane. Več poto Ježef Sturm, Franc-Ježefova cesta 23 Maribor. 615

Sprejemem učenca za trgovca s mešanim blagom, Anton Kobi, Oplotnica. 620

Prodajalka.

večša slovenskega in nemškega jezika išče službe kje na deželi v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na g. Regina Kočar, Jesenice, Gorenjsko. 618

Prodaj se v Šmarjeti poleg Rimskih toplic velika hiša trgovino in veliki vrt, sadonosnik in hlevi. Cena 30.000. Več se izve pri lastniku K. Ula-ga ravnotam. 619

Pri gospodi Antonu Marčič, usnjarskem mojstru v Slov. Bistrici se sprejme več delavcev za bukovne drve. Plača bo od meterskega sežnja K 10. Delo se začne takoj. 616

Prodaj se žebeljak z 18 panji različnih sistemov. Pojasnila daje nadzornik v Teharjih, gospod Lovro Šah. 592

5 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobite na zahtevo moj glavni cenik z novo slikanimi urami zastonj in poštne ne prosto.

Prva tovarna ur

Ivan Konrad,
e. i. k. dvorni dobavitelj v Brnu
801 na Češkem.

Nikelnasta ura K 630, 680, 950, starosrebrna-kovinska ura K 8, s švicarskim kolešjem K 825, vojna spominška ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 520. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava deželjena ali denar nazaj. 1 Da

Ofar ali majar s 3. ali 4. delavskimi urami se z 1. novembrom t. l. sprejme. Posudbe na Otona Švarnik, Majšperg pri Ptuj. 591

Kdo ima na prodaj kaj lovskih šiber (svinčnih zrn), naj mi naznani: Franc Ferlic, župan in zakupnik lova v Selcah ob Muri, p. St. Ilj v Slov. gor. 620

Malo posestvo okoli 3—6 oralo se kupi v okolici Maribora. Kupnina se plača takoj. Naslov: Upravnistvo Slov. Gosp. pod št. 602.

Kupuje se krompir za krmo, buče in peso. Mlekarna Stolni trg 6, Maribor. 603

Viničar z dobrimi spricvali se takoj sprejme za vinograd g. König pri Sv. Petru pri Mariboru. 604

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Avgust Stelcer, gostilničar, „Narodni dom“ v Mariboru. Vino grem tudi osebo poskusit. 610

Najboljše pralno milo

je nadomestilo „Nozon“ (postavno zavarovano)

ki ni navadni perilni prašek, ampak preizkušeno, že od tisoč ljudi rabljeno, priporočeno neškodljivo sredstvo in nadomestilo sedanjega dragega mila. Z „Nozonom“ se zamore z malim trudom svezeno - belo oprati. „Nozon“ se razpošilja z navodilom.

1 poštni zavoje s 12 zavijki K 5.—

(približno 2 K 1 kg) ki zadostuje za 4 kg navadnega mila. Manj se ne razpošilja.

En poskus zadostuje in sem prepričan, da mi ostanete hvaležen stalni odjemalec.

J. Kerblanko zastopnik tovarne, Hodoče, p. Ptuj. 595

Desimalno tehtnice stare-rabljen, a tako, ki je še popolnoma za rabo, 150 ali 200 kg, bi rad kupil. Ponudbe z navedbo cene na upravnistvo Slov. Gosp. pod „Tehtnica št. 508.“

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več poto upravnistvo pod „Vila 172.“

KAVA!

50% cenejša:

Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskus v vrečki, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem povzetju pošilja G. Sapira, razpošiljalnica kave Galanta 496, (Ogrsko). 520

SODE

vse vrste kup tua stare

A. OSET,
p. G. (Koroška.)

Gostilna Narodni Dom v Mariboru. Naznanja, da sva prevzela s 1. avgustom gostilno v Narodnem Domu v Mariboru ter prosiva cenjeno občinstvo, da se blagovoli prepričati o izborni kakovosti piva in vina (slovito Sirkovo vino iz St. Jakoba) ter jedil. Tudi novopremljena staroznana „klubova soba“ je 88. gospodom na razpolago. 516

Avgust in Leopoldina Stelcer.

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi popolni kes.

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč.

16 malih strani.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedajnih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito poučen o slučajih nagle smrti! Najprva in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan se le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo z obujenjem popolnega kesa še v zadnjem trenutku. Učenjak Francelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemer bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu Vam podaje ta knjižica. Dragi čitatelji! Sezite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim mežem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov s poštnino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti ne pošilja. Denar je treba poslati naprej.

Št. 25 38/II. 2498/1916.

Razglas.

Iz deželnih drevesnic v Gleisdorfu, Brucku ob Muri, v Celju in v Silberbergu pri Lipnici se bodo oddale štajerskim kmetovalcem v jeseni leta 1916 oziroma spomladi 1917 sledeče vrste jabolk in hrušek, skupaj okrog 30.000 komadov drevesc.

Od teh se bodo oddale tri četrtine kmetiskim posestnikom po znižani ceni po 70 vin. komad in ostala četrtina kmetiskim posestnikom po tržni ceni 1 K 20 vin. komad, izveniši zavitek in vozino.

Naročila sprejema deželni odbor. Naročila se pridene potrdilo občine, da je prošnik kmetiski posestnik v občini. Če se rabijo drevesca za jesensko sajenje, se mora to v naročilu posebej omeniti in naročilo poslati vsaj do 15. oktobra 1916. Prošnje se bodo sprejemale, dokler bo kaj zaloge kakor za jesensko tako tudi za spomladno sajenje takoj po objavi tega oznanila in se bodo reševale po vrsti, kakor dojdejo.

Več kakor 120 komadov eden posestnik ne dobi in je dotični dolžan, ta drevesca vsaditi na svojem lastnem posestvu.

Drevesca se oddajajo samo proti takojšnjemu plačilu. Če je eno ali druge vrste zmanjkalo, se nadomesti z njej najbližnjo vrsto in naročilec lahko to vrsto sprejme ali pa odkloni.

Če se nadomestne vrste ne sprejme, se mora ista ebratno odpovedati.

Drevesca naj naročijo, če le moreče, osebno prevzamejo ali pa, če se pošljejo po železnici, takoj po prejemu skrbno pregledajo.

Pritožbe se naj takoj pošljejo na vodstvo drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne bo oziralo.

Seznamek jabolk in hrušek, ki se bodo oddale v sadni dobi 1916/17 iz deželnih drevesnic:

Št.	I. Jabolke	a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		Visoko deblo	Na pol vis. deblo	priljikavo drevo	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	priljikavo drevo	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	priljikavo drevo
1	Štajerski mošanci	2562	30	—	—	30	—	963	—	—
2	Vel. renski bobovec	780	20	—	1300	300	—	660	—	—
3	Ananas rajnete	20	7	—	—	—	—	34	—	91
4	Baumanova reneta	466	10	75	940	80	110	—	—	12
5	Damason reneta	250	39	—	—	—	—	35	—	—
6	Kanada reneta	92	3	12	—	—	—	15	—	—
7	Beleflour rumeni	90	20	40	—	—	—	41	—	146
8	Astrachan beli	—	—	—	230	12	85	—	—	—
9	Šarlamovski	25	8	30	975	15	285	32	—	25
10	Gravensteiner	58	7	—	1275	335	30	—	—	—
11	Prestolonaslednik Rudolf	235	15	5	—	—	—	—	—	—
12	Kardinal plemenasti	150	10	—	65	35	—	42	—	—
13	London pepinek	365	20	45	—	—	—	—	—	58
14	Ribstonov pepinek	—	—	—	180	85	20	38	—	—
15	Schöner od Beskoopa	170	35	55	—	—	—	10	—	—
16	Lesnika rdeča	590	40	—	110	—	—	—	—	—
17	Heberjeva mošna jaboljka	370	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Danziger jaboljko (Kantapfel)	—	—	—	350	12	—	—	—	—
19	Plemenito jaboljko (rumene)	—	—	—	45	10	70	—	—	—
20	Landsberška reneta	—	—	—	1000	300	260	—	—	—
21	Zimska zlava parmena	—	—	—	750	70	85	—	—	—
22	Rdeči jesenski kalvil	—	—	—	490	50	35	—	—	—
23	Renski zakrivljeni steblovnik	735	5	—	400	90	—	61	—	—
II. Hruške										
1	Dielova maslenka	210	—	58	155	60	130	111	—	155
2	Postrovka	20	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Dobra Louisa iz Avranches	25	20	65	140	35	225	102	—	102
4	Williamova Kristijanovka	—	—	—	20	—	—	—	—	—
5	Olivier de Serres	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Pastorka	90	20	58	183	120	185	129	—	—
7	Salcburgerica	40	—	—	30	5	35	—	—	—
8	Zimska dehauska hruška	40	20	48	—	—	—	—	—	—
9	Jelenka	340	20	—	235	15	—	—	—	—
10	Weilerjeva mošna hruška	660	50	—	—	—	—	247	—	—
11	Roséjeva čutarica	—	—	—	80	50	—	—	—	—
12	Tepka	—	—	—	—	—	—	130	—	—
13	Štajerska mošnica	395	20	—	—	—	—	—	—	—
14	Rdeča deželna hruška	125	45	—	360	60	—	11	—	—

Razven teh se bo oddalo na deželni viničarski šoli v Silberbergu 490 komadov bobovca, 120 mošankov, 100 komadov Schöner v. Boskop, nadalje po znižanih cenah 414 komadov orehovitih visokih drevesc, 140 pritlikavih breskev in 170 pritlikavih marelic iz drevesnic v Celju in Gleisdorfu, 700 kom. črešnjevih in 330 kom. višnjevitih visokih in srednje visokih debel iz deželne drevesnice v Brucku, katere se oddajo samo kmetiskim posestnikom.

Gradeo, dne 1. septembra 1916.

